N. 55.

KURYER LITEWSKI

w WILNIE DNIA 10 Lipca. V. S. ROKU 1806.

ROSSYA.

S. PETERSBURG VS. d. 3 Lipca. Jnperatorowa Jmość Marya i W. Xiężniczka Katarzyna obrządkiem Chrześciańskim d. 29 Czerwca przystępowały do taiemnic świętych.

Wołyński Gubernator cywilny X. Wołkoński uwalnia się od służby; iego mieysce zastąpi tayny Konsyliarz Komburley. Tayny Konsyliarz Murawiew otrzymał prawem dożywotniém z opłatą kwarty, w Podolskiey Gubernii Starostwo Winnickie, które obeymie po zeyściu dzisieyszego dzierżawcy X. Stanisława Poniatowskiego; co niż nastąpi, odbierać będzie kwartę teraz do skarbu wnoszoną. Moskiewski Gubernator cywilny Baranow zasiądzie w Senacie; mieysce iego w Moskwie zastąpi aktualny Stanu Konsyliarz Dymitr Łanskoy. Dyrektor szkół S. Petersburgskich Rostowcow w nadgrodę zasług otrzymał stopień aktualnego stanu Konsyliarza. Doktor Petersburgskiego szpitalu woyskowego Tichorski w nadgrodę 50-letniey służby, ma pensyi dożywotniey 2600 rubli, którey połowa po śmierci męża zpadnie na żonę iego. Grodzieński Wice Gubernator Kożewnikow otrzymał dożywociem Starostwo Nowodworskie w Powiecie Lidzkim, które obeymie po zeyściu dzisieyszey dzierżawczyny Podwoiewodziny Romerowey; tymczasem brać będzie kwartę od niey do skarbu wnoszoną. Aktualny Kammerher Graf Orłow za pomnożenie Monarszych dochodów, otrzymał order S. Włodzimierza 3 klassy; za równą zasługę Nadwornemu Konsyliarzowi Jakimow dano order S. Anny 2 klassy. GM. Achwerdow za trudy podięte w edukacyi WW, XX. Mikołaia i Michała, otrzymał order S. Anny 1 klassy. Towarzysz Ministra oświecenia Murawiew prezentował J. J. Mci dzieło peryodyczne o wiadomościach gospodarskich. Monarcha mile przyiowszy, oświadczyć raczył naywyższe ukontentowanie wydaiącemu one zgromadzeniu wolnemu ekonomicznemu; Prezydentowi i wszystkim członkom Komitetu dał podarki.

Minister sprawiedliwości X. Łopuchin donosi Mińskiemu kupcowi Wulfowi Hirszowiczowi skarżącemu się na Wołyński rząd Guberński o opieszałe zyskiwanie pieniędzy za wexlem od stanu Konsyliarza Mendeleiew; niech skargę zanosi do Senatu. Mohilewskiey Rzymsko Katolickiey Dyecezyi Xiędzu Janowi Onoszce, proszącemu o roztrząśnienie w powszechném zebraniu Senatu sprawy iego będącey w Heroldyi względem szlachectwa z familią: prożba nie przyięta; dowody od niego przyniesione na rodowitość szlachecką, nie znalazły się dostatecznemi; bez ukazania pewnieyszych szlachectwo nie może być przyznane. Konsyliarzowi Brodskiemu proszącemu o sądzenie bez uważania prawney kolei, sprawy iego o 4 poddanych wyniść chcących na wolność z pod władzy iego; nie ma na tę prożbę naywyższego zezwolenia. Wileńskiey Gubernii powiatu Upitskiego miasteczka Poswola Żydówce Orelowiczowey, proszącey o połączenie w iedno 6 spraw iey męża agituiących się w 2 departamencie sądu głównego, i sądzenie onych nie czekaiąc kolei, na to nie pozwolono.

Główny rząd Amerykańskiey kompanii w tych d. odebrał doniesienie z Cantonu pisane d. 21 Grudnia r. 1805, iż okręta Nadzieia i Newa przybyły szczęśliwie do Macao w listopadzie; d. 21 tegoż miesiąca Newa zawinela do Cantonu, część ładunku Amerykańskiey kompanii przedana tamże za 177 t. piastrów, w 4 tygodniach spodziewali się żeglarze nasi wypłynąć na powrót do oyczyzny. Podobną wiadomość odebrał Minister handlowy od Kapitana Krusenstern. Na pochwałę i zaszczyt kommendanta tego wspomnieć trzeba, że cały lud na obu okrętach w dobrém zdrowiu dotąd zachowany został; nie tylko umarłych, aleteż nawet chorych ludzi w tak długiey żegludze nie było.

TURCYA.

CONSTANTINOPOL 12 Czerwca. Odebraliśmy wiadomości z Egiptu. Bejowie maiąc nadzieię zkłonić kiedyżkolwiek Portę do przywrócenia dawnego rządu, Mammeluków utrzymuią w spokoyności. Dywan posłańcom ich nie dał żadney odpowiedzi, chcąc wprzód wiedzieć podobno, iaki obrót wezmą interessa nasze w Europie, i iak Selimowi 3 powiedzie się zamysł uśmierzenia Baszów i prowincyi zbuntowanych. Kapitan Basza wkrótce prowadzi do Alexandryi eskadrę, z 4 okrętów lin. 5 fregat, 6 korwet złożoną, na które zabrał 6 t. żołnierza lądowego; słychać, że sam będzie Wielkorządcą Egiptu; iuż pożegnał Sułtana. Inne eskadry z wielkim pośpiechem uzbraiamy; liczbę okrętów lin. powiększyć kazano; żołnierz na osadzenie flotty przeznaczony ćwiczy się pilnie; zaciąg maytków doświadczonych bardzo trudny. Poseł Brytańnii W. Arbuthnot raz iescze zapytał się Porty, ieśliby nie chciała ponowić dawnego przymierza z Anglikami, oświadczaiąc iż odmówienie tey powolności za zerwanie związków będzie poczytane. Dywan odpowiedział, że oboiętność raz obraną zachowa statecznie. Pogroził znowu Arbuthnot zamknięciem portów Tureckich przez Angielskie flotty, które na morzu wschodniém wkrótce ukazać się maią.

Constantinopol napełniony i otoczony iest Europeyskim i Azyatyckim żołnierzem; blizko Adrianopola Baszowie Romelii i Albanii zgromadzaią 50 t. zbroynego ludu; wkrótce do nich Wezyr pośpieszy, którego uprzedził Kadri z 12 t. Wszystkie te dywizye w iedno zebrane wyniosą 100 t. Dotąd iednak ieszcze żadna do Serwii nie ruszyła; według pierwszego proiektu Jussuf straż przednią ma wkrótce prowadzić do tey prowincyi, za którym nastąpi Wezyr z rezerwą.

BELGRAD 26 Czerwca. O stanie miasta naszego nie mamy co donieść nowego; obleżone iest; czasem Serwianie strzelaią; więcey czasu łożą na zmocnienie szańców, zgromadzaiąc zewsząd posiłki, ażeby razem utrzymać mogli załogę, i dać odpor woyskom Tureckim, gdy na odsiecz przybędą. Wątpi dziś Kusanzy Ali, ażeby odebrał pomoc z Bośnii, którey się spodziewał; słychać, iż wielkie rozruchy powstaią między ludem Chrześciańskim w tey prowincyi; obywatele Muzułmańscy myślą o własném bezpieczeństwie i obronie. Nowy Basza ziechawszy do Zwornick, zwołał do siebie wszystkich kommendantów i całą starszyznę, dla naradzenia się, iakim sposobem nayłatwiey rozruchy mogą być uśmierzone. Drogi napełnione są zbóycami; handlu w tych stronach niema żadnego, kommunikacya z sąsiadami przecięta.

AUSTRYA.

WIEDEN 9 Lipca. Arcy X. Karol rozkazał obrządkiem uroczystym rozdawać medale złote i srebrne unterofficyerom i żołnierzom regimentu Węgierskich huzarów G. Ott, w nadgrodę okazanego męztwa na ostatniey kampanii. Wszystkie szwadrony w paradzie staneły; lud mnogi przypatrywał się obrządkowi, grała muzyka, z dział strzelano; Półkownik Szorenyi miał czułą przemowę do rycerstwa, przekładaiąc iak chwalebna iest odbierać taką odpłatę żołnierzowi za dopełnioną powinność, z rąk Monarchy. Po rozdaniu medalów śpiewano Te Deum; Wielu przytomnych świadków i żołnierzy łzy radośne wylało; podobne medale w kilku innych regimentach rozdane będą.

Arcy X. Ferdynand na przeszłey kampanii nay-

wyższy kommendant z G. Mack woysk Austryackich w Szwabii, który pamiętnym odwrótem uszedł do Czech, ma zostać kommendantem Wiednia i niższey Austryi. Woysk naszych liczbę w Saltzburgu i powiatach blizkich Inn rzeki znacznie powiększono; tamże dziś ieszcze posyłamy kilka batalionów. Z Bawaryi przychodzą zprzeczne wiadomości; raz mówią o zmocnieniu załogi w Braunau, zaczętych tamże nowych fortyfikacyach, spodziewanym rozkazie do woyska, żeby ruszało; drugi raz donoszą, że z Straubing iuż ustąpili Francuzi, w Landshut małą załogę zostawili, i wkrótce do Renu wszyscy ciągnąć maią. To pewna, iż G. Bellegarde brat kommenderuiącego w Stiryi wyszedł z Triestu. Do d. 19 wiatry przeciwne były; d. 21 flottylla z 21 okrętów złożona pod przednictwem Kapitana Lepine oddaliła się z portu pomyślnym wiatrem, który gdy posłuży, Austryacy mogą stanąć w Albanii d. 29; wszystkie statki opatrzono żywnością na czas długi.

W Trieste wiadomość maią, że Montenegrynowie miasto Raguzę szturmowali pomyślnie, i wielką klęskę zadawszy Francuzom, powrócili do kraiu swego. G. Lauriston miał poledz w rozprawie. Gubernator Transylwanii rozkazał niedawno naprawić most na rzece Schyll postawiony r. 1788 dla przeprawienia armii wkraczaiącey na Wołoszczyznę, z czasem zepsuty; robotę w d. 14 zakończyć zalecono. Graf Metternich Ambassador wyznaczony do Paryża, wkrótce ztąd na Berlin udać się ma do granic Francuzkich. Wakuiący przez śmierć G. Melas regiment kiryssyerów, GL. Riesch oddano. X. Albert Sasko Cieszyński przedsiębierze podróż do Drezna.

BRYTANNIA W.

LONDYN 4 lipca. Poseł Pruski Jacobi opuściwszy stolicę naszą wyiechał do Berlina. Trudnieysza dziś iest niż była dotąd do rozwiązania zagadka, pokoy, czyliteż woynę mieć będziemy; podzielone są zdania; stawiemy liczne zakłady; podnoszą się i upadaią codzień papiery. Mówią niektórzy, że warunki przedugodne za kilka d. podpisane będą, co sprawić miał w Paryżu Lord Yarmouth; inni przydaią, że Holland albo Lauderdale wyiadą wkrótce do Francyi. To pewna, że gońców codziennie wysyłamy i odbieramy; lecz dzieło iest taiemnicą dla narodu. Gdyby na przyszłość wnioskować można było z tego co się dzieie, przepowiedzieć nie trudno, że pokóy daleki; rozkazy od rządu dane do woysk i flotty widocznie znać daią, iż woynę silnie popierać zamyśla. Zamiana ieńców powszechna wkrótce ma być ogłoszona; według rozumienia wielu nad tą iedynie pracowano.

O wyprawie G. Miranda z Ameryki północney i Jamaiki wielorakie wieści przychodzą; nic urzędowego niema. Na to zgadzaią się wszyscy, że wyspę S. Małgorzaty opanował, i na ląd wysiadł bez odporu żadnego. Gubernatorowie Hiszpańscy nie mieli gotowości. W całey prowincyi rozległey Terra Firma Król Katolicki nie utrzymuie nad 14 t. regularnego żołnierza i milicyi. Powiaty Carracas, Maracaibo, Venezuela, &c. osiadłe są i graniczą z narodami, które iarzmo Hiszpanów dawno zrzucić pragnęły; mógł u nich Miranda znaleść pomoc; lecz żeby iuż na samym wstępie uzbroił 20 t. malkontentów, słusznie wątpiemy. Równym sposobem między niepewne wieści kładą Anglicy wtargnienie iego do stolicy S. Fé; należałoby wprzód Carthagenę zdobywać, która iest naymocnieysza z twierdz nowego świata. Czekamy doniesienia z Barbados, co Adm. Cochrane i Warren uczynią odebrawszy od rządu przestrogę. Tym czasem polityey Angielscy rachunek zrobili, iak wiele narod nasz z odmiany spodziewaney zyskać powinien. Jch zdaniem podzieli się Ameryka na południową i północną; ieśli Brytannia W. dopomoże im ugruntować niepodległość, iakikolwiek rząd obiorą, każdy nam przez wzięczność otworzy swoie porty, zamykaiąc one przeciwnym narodom, udzieli niezmiernych bogactw; przez co handel Angielski, chociażby upadł w Europie, nową i świetnieyszą wezmie postać, zwłaszcza gdy Amerykańskie prowincye pod rządem Hiszpańskim będące, żadnych dotąd rękodzieł, żadnego prawie nie miały przemysłu.

Z Amerykanami prędzey nad mniemanie podpisana być może ugoda. Syn Kanclerza Erskine wyieżdża z mocą zupełną traktowania. Admiralicya nie tylko odieła kommendę Kapitanowi Whitby, aleteż aresztować iego, i do sądów Angielskich odesłać, statki zaś RP. poymane, i do Hallifax zaprowadzonone uwolnić kazała. Taka powolność z naszey strony, koniecznie Prezydenta zkłonić musi do myśli spokoynieyszych. Posłowie iego Pinckney i Monroe z Foxem traktować zaczeli. Ten Minister nie przyszedł do zdrowia zupełnie; chorobę przypisali lekarze zbyteczney pracy, radząc ażeby mianowicie na obradach Parlamentowych, mniey odtąd mówił. Dziś nie wątpiemy, że izba niższa będzie rozwiązana, i nowe elekcye nastąpią. Z wyprawy Pophama do Plata spodziewamy się zysków wielkich; to przedsięwzięcie zmarłemu Pittowi przypisuią przyiaciele; ponieważ Kapitan żadnych ieszcze rozkazów nie odebrał od nowego rządu.

Flotta Brytannii W. w miesiącu terazn. liczy 122 okręta lin. 165 fregat. Kapitan Toussaint i towarzysz iego Murzyn Bernard, za rozkazem Admiralicyi, na woiennym statku Angielskim odesłani do S. Domingo. Wielka część statków kupieckich z Jamaiki spodziewanych nie przyszła do żadnegoi portu. Amerykańscy żeglarze smutną wiadomość przynieśli, że ich wiele poymała eskadra Francuzka; lecz ponieważ nie mówią, kiedy i na iakiém mieyscu, została ieszcze nadzieia. W Muzeum Brytańskiém nowy zdarzył się przypadek; ieszcze nie odzyskano straconych kupfersztychów, gdy nowi złodzieie z tego zbioru wynieśli niektóre zabytki starożytne, których szacunek przechodzi 15 t. FS. Część dworu iednego z Niemieckich XX. przybyła do Harwich; odnawia się dawna powieść, że sam wkrótce pośpieszy dla ułatwienia trudności zachodzących między dworem naszym i Berlińskim. Wspomniony tylekroć Kapitan Whitby, dziś powszechnie od Amerykanów znienawidziany, był niedawno kochanym od całego narodu; zdarzyło mu się ratować od nieuchronney śmierci wielu poddanych RP, gdy Dessalines wszystkich Europeyczyków na wyspie S. Domingo bez różnicy wytępiał.

Z Curaçao Batawskiey wyspy lądu Carracas blizkiey doniesiono, że przed końcem kwietnia G. Miranda woysko swoie wysadził, Cumana wzioł bez odporu i Carracas powiaty; we wszystkich portach i twierdzach wywiesił chorągwie dawnemi herbami Peruańczyków i Mexikanów znaczone; fregaty Angielskie Jason i Lilly pomagać miały w tey wyprawie; o czém iednak słusznie wątpiemy, ruzumieiąc, że prywatni raczey obywatele Angielscy i Amerykńscy, niż rząd należą do dzieła. Gubernatorowie Hiszpańscy widząc się w niebezpieczeństwie, milicyom własnym nie ufaiąc, udali się do G. Ferrand kommenderuiącego w S. Domingo, z prożbą ażeby dał posiłek. Odpowiedział wodz Francuzki, że uczyni wszystko chętnie, i poszle do osad zagrożonych 500 żołnierza, ieżeli Hiszpani dadzą mu eskadrę, któraby mogła bezpiecznie zaprowadzić na mieysce zprzymierzeńców; nawet większą liczbę zbroynego ludu dać obiecał w nagłey przygodzie, sam rozumieiąc się bezpiecznym w twierdzach od Murzynów. Godzi się rozumieć, iż Adm. Angielscy wiedząc o takiém przedsięwzięciu nieprzyiacioł, wykonaniu onego przeszkodzą.

Portugalski statek niedawno z Brezylii przysłany do Lisbony doniosł, że Francuzka eskadra Adm. Willaumetz z 6 okrętów lin. 4 fregat złożona, d. 4 kwietnia do portu WW. SS. zawinęła; tu znaydować się miał H. Buonaparte; nieprzyiaciel natychmiast zamknoł odnogę, nie dozwalaiąc żadnemu okrętowi z niey wychodzić; co trwało do d. 21; wtenczas Willaumetz nabrawszy wodę świeżą i żywność, wyszedł pod żagle. Nie wątpiemy, że pierwszym celem nieprzyiacielskiey wyprawy było osadzenie Przygórka dobrey nadziei; lecz gdy się dowiedział w drodze o zaięciu onego przez Anglików, poszedł do Brezylii; ztąd powracać będzie do Europy, czyliteż udał się do Indyi zachodniey lub wschodniey niewiadomo. Jedni wnoszą, że Willaumetz da pomoc Hiszpanom, przeciw G. Miranda; iakoż wyznać trzeba, że w okolicznościach dzisieyszych nie mógłby większey przysługi zprzymierzonemu narodowi uczynić. Jnni sądzą, że wypłynoł do wyspy Francuzkiey, gdzie G. Decaen lęka się Angielskiego lądowania. Pierwsze doniesienia z Przygórka i Barbados rzecz obiaśnią.

Eskadry nieprzyiacielskie z kilku fregat i licznych

korsarzów złożone, naprzykrzać się nie przestały naszemu handlowi w nowym świecie. Bliskość Guadalupy, Portorico, wysp innych, porty bezpieczne daią Francuzom sposobność ukrywania w nich mnogiey zdobyczy; Adm. Cochrane długo i pilnie szukaiąc, znaleść nic nie może. Słychać, iż Admiralicya przedsiębierze wysłać do wysp Antilskich liczne woysko lądowe, na zdobycie naybardziey Guadalupy. Interessa wschodnio Indyiskie zdaią się ułatwione; iuż nie Barlow, iak życzyli Dyrektorowie kompanii, anitež Lauderdale iak chciało z początku Ministeryum, ale Lord Minto będzie Wielkorządcą. Fox tymczasem zaleca nayściśleyszą oszczędność w wydatkach na wschodzie, niżeli mu zatrudnienia rządowe pozwolą weyrzeć w całą Indyiskich osad administracyą. Co dziś naylepiey wykonać może kompania, gdy za świadectwem Barlowa, zupełna spokoyność kwitnie w kraiu, i żadnego podobieństwa niema, żeby woyna zapaloną być mogła. Oddaie sprawiedliwość G. Lake; tęn wódz podpisawszy ugodę z Scindiach, ruszył niemieszkaiąc na Holcara; obrót Angielskich woysk był tak nagły, przybycie wgłąb kraiu Marattów tak niespodziane, iż nieprzyiaciel zastraszony szukać musiał pokoiu, przyimuiąc ofiarowane warunki.

Z legionu Hannowerskiego 3 półki w Cork zabrane na okręta odpłynąć miały do Przygórka dobrey nadziei; nie wyszły iednak pod żagle; podobno wiadomości pomyślne z Indyi odebrane uwolnią rząd od potrzeby posyłania tam nowych posiłków. W sprawie Margrabiego Wellesley, po wysłuchaniu świadków kilku nic nie postąpiono. Lauderdale na mieyscu X. Gordon został Kanclerzem Szkockim z pensyą 3 t. FS. Margrabia Hertford otrzymał order Irlandzki S. Patriciusza: S. Vincent mieysce Pitta w Trinity House przez elekcyą osiągnoł. Według dowodów złożonych izbie niższey, podatki woienne w r. 1805 nie wynosiły nad 40 mill. FS. te same w r. 1806 uczynią 51 mill. 340 t. FS; nie tylko albowiem znacznie podwyższone zostały co do gatunku i wielkości poborów, aleteż przez lepsze urządzenia, sprawiedliwszy rozkład, obywatele dziś więcey płacą niż dawniey. Papiery nasze cokolwiek ieszcze zpadły; gdyż politycy z mnieyszą teraz śmiałością i upewnieniem zaczeli mówić o blizkim pokoiu. Wielka flotta kupiecka, o którą długosmy się lękali, szczęśliwie staneła w Barbados.

Zawczora Grenville i Petty obu izbom Parlamentowym czytali pismo Królewskie; przekłada Monarcha konieczną potrzebę powiększenia rocznego dochodu synom swoim, żądaiąc wyznaczenia dla nich summ znacznych ze skarbu narodowego. Ministrowie rzecz obiaśniaiąc wyrazili, że podwyższona żywności cena, zniżony szacunek pieniędzy tak wielką sprawił odmianę, iż obywatel przed lat 30 dość bogaty, ieżeli dziś równą ma liczbę dochodu FS. może iednak liczyć się dość ubogim. Blask i świetność otaczaiąca koronę, zpada na kray cały; zatém wniesiono zanieść oświadczenie do tronu, że izby Parlamentowe uczynią chętnie zadość chęci Króla. Nikt nie zprzeciwił się wniesieniu. Wkrótce Petty i Grenville czytaią 2 inne odezwy. W pierwszey Jerzy 3 szuka zezwolenia izb na pensyą t. FS. wyznaczoną Lordowi Rodney wnukowi sławnego Admirała, w nadgrodę zasług przodka, który potomkom nie zostawił maiątku znacznego; w drugiey przekłada potrzebę opatrzenia skarbu w znaczne summy na nieprzeyrzane wydatki, ażeby Monarcha mógł zniszczyć zamysły nieprzyiacioł swoich, i korzystać z wydarzoney pory do szkodzenia onym. Na wszystko zgodzono się bez trudności, zwłaszcza że iuż zbliżyły się Parlamentu wakacye. Ostatnia Monarchy odezwa dowodzi, że poky nie rychło będzie podpisany.

Dziś Petty mówił długo o szczepieniu ospy krowiey; doniosłszy, że Doktor Jenner wynalazek pamiętny zrobił w r. 1777; po długiém doświadczeniu prywatném, przekonawszy się o dobroci i niezawodności onego, publicznie ogłosił w r. 1788; po nowych znowu, zawsze pomyślnych doświadczeniach, r. 1798 upowszechnił; r. 1799 iuż go znali Amerykanie RP. obywatele, przyieli mieszkańce rodowici nowego świata; r. 1800 Król Hiszpański w edyktach swoich Jennera nieśmiertelnym nazywał; r. 1801 szczepienie ospy krowiey wprowadzone zostało do wszystkich narodów Europeyskich. Nawet w Indyi wschodniey iuż ią przyieło więcey 800 t. osob. Wniosł Minister, ażeby na prozbę Parlamentu, Król rozkazał Collegium lekarskiemu napisać krótką, lecz iasną i dokładną wiadomość o szczęśliwych skutkach tego wynalazku, z przepisaniem do poięcia gminu łatwém, iak sobie postąpić maią po wsiach z lekarstwem zbawiennem. Rapport w Parlamencie na przyszłych obradach iesiennych przeczytany i potwierdzony, będzie rozesłany do gromad 3 Królestw Unią połączonych, i wszystkich osad Anglii zamorskich, ażeby ludzie prości, nieoświeceni, uprzedzenia pełni, widząc zgadzaiących się z Monarchą i doświadczonemi lekarzami prawodawców, kiedykolwiek upor złożyli, a samym sobie, własnemu potomstwu, przyiaciołom, sąsiadom, ziomkom przestali być nieprzyiaznemi i szkodliwemi. Co wszystko gdy skutek wezmie, Parlament Brytańnii W. Doktorowi Jenner oświadczy wdzięczność powszechną, któraby odpowiadała wielkości iego wynalazku, i mocy narodu umieiącego nadgradzać wspaniale dzieło, sobie i całey ludzkości pożyteczne. Propozycya z oklaskiem przyięta.

Sprawa Melvilla ukończona; usprawiedliwiony powrócił na dawne mieysce między Parami; nie wszystkim Kollegom to się podobało; X. Sussex, Lordowie Rosslyn, Clifton, Holland, Lauderdale, Suffolck, Oxford, Dundas, S. John, Duncanville, Auckland, Carysford, Downey, protestacyą zanieśli przeciw zapadłemu wyrokowi; ta nie daie nikomu w potomne czasy prawa powstać na sąd, lub obwinionego; lecz tylko zostaie w aktach publicznych niezatartym śladem, iak ten lub drugi myślił i sądził. Starania przyiacioł Melvilla, ażeby imie iego znowu było zapisane w listę taynych konsyliarzów korony, podziśdzień skutku nie wzieło.

Wiadomo, że Smith i Ogden obywatele New Yorck dawali posiłek G. Miranda, o co poźniey do sądów oyczystych są powołani. Pismo ich piewsze, iako czerniące Prezydenta Jefferson, Kongres odrzucił. Ogłosili więc drugie, w którém obszernie wypisuią wszystkie okoliczności mniey wiadome zdarzenia ważnego; tę między innemi, że Miranda długo szukaiąc posiłków u rządu Angielskiego, któremu naprzód obiawił zamysły swoie, nic nie otrzymał, i nieukontentowany przeszedł do Ameryki północney; tu cały proiekt ze wszelkiemi szczegółami kommunikował Prezydentowi Stanów, i Sekretarzowi RP. Maddison, którzy go nie zganili bynaymniey; co stało się powodem dla wielu obywatelów, ażeby nie żałowali odważyć osobę własną i maiątek na uskutecznienie dzieła, z którego RP. i świat nowy mógł niezliczone mieć korzyści. Cokolwiek było, to pewna, iż Miranda ledwie stanowszy na lądzie prowincyi Terra Firma, rozesłał natychmiast gońców po całém Królestwie Nowey Grenady, do S. Fe i Mexico, wzywaiąc lud do powstania i łączenia się z wybawicielem swoim. Wgłąb kraiu nie póydzie, dopóki nadbrzeżów morskich i portów nie opanuie; w przeciwném zdarzeniu, załogi Hiszpańskie z Carthageny, Panamy, Portobello, innych miast wielu zebrane, łatwo mogłyby łył zabrać naiezdnikowi nieuważnemu, i całe zniszczyć przedsięwzięcie. W prowincyi Carracas liczył niedawno uczony wędrownik Depons 120 t. krów i wołów, 180 t. koni, 90 t. osłów i mułów, milliony owiec; produkta corocznie wyprowadzane za granicę przenoszą 6 mill. franków.

WŁOCHY.

RZYM 20 Czerwca. Góra Wezuwiusz nie przestaie wyrzucać lawę i płomienie; w okolicach oney Neapolitańczykowie iuż liczą więcey 100 zniszczonych domów, wiele winnic, drzew, pol uprawnych, popiołem zasypanych. Lękano się bardzo o Torre del Greco, ażeby nie doznało losu podobnego klęsce Herculanum; mieszkańce uciekaią w dalekie strony; grom i łoskot w przepaściach ciągły i straszliwy.

MEDIOLAN 25 Czerwca. 8 t. Francuzów od armii Neapolitańskiey oderwanych wkroczyło do państwa Kościelnego; część ma zostać w Rzymie załogą, druga przeydzie do Civitavecchia i blizkich portów, ażeby one broniła od napaści flott Angielskich. Flagi Papiezkiey nigdzie nie zdięto, Francuzka obok iey powiewa. Odnawia się zawsze niepewna powieść o blizkiey podróży Oyca S. do Turinu. Na ostatniey kongregacyi zwołanym Kardynałom Pius 7 miał donieść ważne rzeczy, lecz te nie przeszły do wiadomości ludu. Przez Pesaro do Piemontu niedawno prowadzono 100 żołnierzy Neapolitańskich, w Tronto zabranych w niewolę, którą twierdzę tak długo mężnie bronili. Donieśliśmy, że wszyst-

kie regimenta Francuzkie w kraiu Włoskim dotąd stoiące, ruszyły ku granicom Austryackim; część ma zostać w Friulu przy G. Marmont, reszta póydzie do Dalmacyi; między innemi znayduie się pewna liczba Batawów, którzy do Włoch przyszli po zakończeniu kampanii Niemieckiey. W Friulu, prowincyach dawniey Weneckich, Dalmacyi, Raguzańskim kraiu, ma być ogółem zbroynego ludu 100 t.

Z drugiey strony równą tey potęgę zgromadza Józef Buonaparte, dopełniaiąc armią świeżemi posiłkami. Nie tylko musi oblegać Gaetę, osadzać wszystkie nadbrzeża, uśmierzać licznych malkontentów, powściągać i wytępiać zbóyców ukrytych w Appeninie, grozić wtargnieniem do Sycylii; aleteż iak słychać, gotuie się do inney wyprawy za morze, którey cel niewiadomy. Do Włoch południowych Francuzi naywięcey posyłaią ludu nowozaciężnego, do północnych starego żołnierza. Kardynał Gonsalvi Sekretarz stanu w Rzymie złożył swoy urząd; mieysce iego zastąpił Kardynał Cassoni. Józef Buonaparte rozkazał sobie podać wiadomość dokładną o szkodach uczynionych przez ostatnie wybuchnienie Wezuwiusza. Gdy obywatele nadzieię mieli otrzymać wsparcie, zalecono wszystkim, ażeby na mieszkanie przenosili się do Apulii, która prowincya iest bardzo urodzayna, lecz mniey ludna; tu rząd każdemu z kolonistów nowo przybywaiących obiecuie dać pomoc do zaprowadzenia wieyskiego gospodarstwa.

P R U S S Y.

BERLIN 15 lipca. Interessa naszego dworu z Londyńskim i Stockholmskim zawsze są w iednym stanie. GL. Blucher główno kommenderuiący w Westfalii doniosł, że uczynił przyzwoite urządzenia, żeby odtąd Angielskie okręta nie mogły naieżdżać brzegów Frizyi wschodniey. GM. Tauenzien otrzymał order orła czerwonego. Kupcom Szląskim pozwala rząd Hiszpański wolnie wprowadzać towary bawełniczne dotąd zakazane; spodziewamy się wkrótce podpisać traktat handlowy z Monarchą Katolickim. W zbroiowniach Austryackich zatrudniaią się teraz naybardziey robieniem prochu, dział i ręczney broni; za 6 miesięcy armia Franciszka z we wszystko będzie opatrzona przyzwoicie po dawnemu. Z Braunau nie ustąpili Francuzi, chociaż od niemałego czasu kazano garnizonowi mieć gotowość do podróży, a obywatelom oświadczono, że ta rychło nastąpić powinna. Nowe manewry przez Półkownika Mayer wprowadzone do armii Austryackiey, znalazły powszechną zaletę; żołnierz maszeruie małym krokiem lecz prędkim.

Arcy X. Karol odpuścił karę śmierci żołnierzowi za dezercyą osądzonemu, wzgląd maiąc na usilne prozby przyiaciela iego; któremu Wiedeński Magistrat w nadgrodę czynu chwalebnego, medal złoty ofiarował; większe ten człowiek czuł ukontentowanie, gdy widział ocalonego przez się przyiaciela. Ministrowie Austryaccy zatrudnia ią się polepszeniem skarbowych interessów; nic ieszcze nie urządzono; sam odgłos przyszłey odmiany sprawił skutek zbawienny, że miedziana przynaymniey moneta, od nieiakiego czasu wyszła zupełnie z cyrkulacyi, pokazała się w kraiu. Kupcy przypisuią zniknienie innych monet Żydom, których Monarchia Austryacka żywi do 600 t. mienią: że ich iest sprawą upadek i podwyższenie zmian pieniężnych; rząd ma przedsięwziąć środki naydzielnieysze, ażeby złemu koniec położył. Koń bronzowy do posągu Józefa 2 wabi oko ciekawe naybardziey; iest on dziełem Zaunera, który nad têm pracował lat 10. Widział Canova, i przyznał, że ten koń iest dzieło naypięknieysze ze wszystkich podobnych, iakie dziś w Europie znaydować się mogą.

F R A N C Y A.

PARYŻ 5 lipca. Dziś powszechny iest odgłos, że Lord Yarmouth z Ministrem Talleyrand o pokóy traktuie, do którego podpisania ma wkrótce przybyć z Londydu inny poseł; ta wieść rozniesiona w mieście bez żadnego dowodu, sprawiła, że papiery nasze w górę postępować codzień nie przestały; inni iednak rozumieią, że o samą tylko ieńców zamianę mówiemy z nieprzyiacielem. Jest wiadomość, iż Adm. Willaumetz i H. Buonaparte przybyli do Guadalupy; rząd milczy o têm. Słychać, że posłowi spodziewanemu z Londynu posłane są od nas pasporta do Dover, Minister Champagny doniosł, że w 42 departamentach Francuzkich r. 1805 wszczepiono ospę krowią 126 t. osob; gdy zewsząd przyidą raporta, okaże się niewątpliwie, iż w całym kraiu przyięło zbawienne lekarstwo naymniey 400 t. osob. Tenże Minister ogłasza, że w całey Francyi znayduie się dziś 6 mill. 85 t. krów i wołów, 30 mill. 310 t. owiec; konsumpcya roczna Paryzka potrzebuie mięsiwa 62 milliony funtów. Napoleon ma wkrótce przedsięwziąć podróż do Boulogne, ztamtąd do Bruxelles.

B A T A W S K A RP.

HAGA 9 Lipca. Ludwik Buonaparte był w Rotterdamie, i widział na wodę zpuszczony okręt lin. od 90 armat, który nazwał Rotterdam, imie Admirała Piet Hein zostawuiąc innemu statkowi od 74 armat, który wkrótce dokończony będzie. Rządca wkrótce spodziewany iest w Amsterdamie, gdzie na przyiazd iego zpuściemy okręt nowy od 74 armat, który ma nosić imie nieśmiertelne Ruytera. Oświadczył głośno Ludwik; że naymilszy dla niego iest widok pracuiących Batawów nad podniesieniem potęgi morskiey narodu, który przez żeglugę powstał, handlem urosł. Przysłane z Paryża i Londynu wiadomości o zaczętych negocyacyach, małe wrażenie na umysłach naszych sprawiły; nie sądziemy, żeby oprócz zamiany ieńców uczyniono więcey; dla tego papiery kraiowe zostaią na dawnym stopniu. Owszem spodziewamy się przedłużenia woyny, widząc że woysk lądowych u nas zwiąć nie zaczęto, iak uczynić chciano dawniey, ażeby cała Batawów uwaga na morze zwróconą była, zostawuiąc bezpieczeństwo od lądu zprzymierzonemu żołnierzowi. Podobnym sposobem żadnych odmian ieszcze nie zrobiono w podatkowaniu; płaciemy przeszłe daniny, czekaiąc dopóki rządca nowy za radą Stanów i Ministrów nie ogłosi przyobiecanego urządzenia.

Postępek Parlamentu Angielskiego, który nie tylko zcieśnić, aleteż zupełnie znieść postanowił handel Murzyński, i wszystkie narody do tego nakłonić, okrętom zaś swoim, które nie wypłynęły ieszcze do Afryki, chce zamknąć porty, ziednał powszechną zaletę i chwałę. W Paryżu inaczey o têm sądzą. Zdaie się, są słowa iednego z Polityków, że dziś Anglicy szczerze zamyślaią o zniesieniu handlu dla nich zyskownego. Teraznieysza w Parlamencie rozprawa podobną nie iest do owey sceny, którą grano w Londynie przed 14 laty; którą chcąc przesadzić Rewolucyonistowie Francuzcy w Konstytucyinêm zgromadzeniu, nie tylko Murzynów kupować zabronili, aleteż kupionym niewolnikom dali nieokresloną wolność, i do praw obywatelskich gmin nieoświecony, bez przygotowania przyięli. Nie podobała się odmiana właścicielom osad; przeciwili się wprowadzeniu nowości; przyszli Jakobini; z ich namowy złośliwey bunt Murzynów, białych wytępienie, S. Domingo w pustynię zamieniona. Anglicy zakazuiąc handlu, nie znoszą niewoli; mogą iednak to poźniey uczynić. Ale za co inne narody odwodzą od kupowania Murzynów? Mógł tak przez wrodzoną ludzkość doradzić Wilberforce; Ministrów inny iest zamiar; roztrząśniimy rzecz z uwagą.

Wie nieprzyiaciel, iż eskadry Francuzkie w r. ter. krążąc przy Gwineyskich brzegach, zabrały prawie wszystkie statki Anglików do handlu Murzyńskiego użyte; spodziewa się, że drugie iuż wysłane przed wiadomością o wyprawie Kapitana L' Hermite, doznaią podobnego losu; ażeby więc inne, co ieszcze w portach stoią, nie szły na zgubę, zamyka im porty; przez co wyznaiemy, że wielką przysługę kupcom uczynił; bezpiecznie poświęcą kapitały i okręta swoie innemu przedsięwzięciu. Amerykanie dawno zprowadzać do siebie Murzynów przestali, wyiowszy prowincyą Carolinę, która wkrótce iść postanowiła za przykładem drugich. Hiszpania do Amerykańskich osad potrzebuie corok wiele niewolnika; Portugallia do Brezylii; dwór Lisboński ułatwiaiąc wprowadzenie onych, dozwala dziś, przeciw dawnemu zwyczaiowi, postronnym okrętom do portów swoich zawiiać, daiąc nawet pewną nadgrodę od każdey głowy. Znaią dobrze Anglicy opieszałość Portugalczyków i Hiszpanów; którzy chociaż mogą, i trzymaiąc w Afryce zachodniey rozległe prowincye lub wyspy lądu blizkie, maią sposobność łatwego zakupowania Murzynów, dotąd iednak nie kupuią prawie. Zastępuią ich mieysce przemyślnieysi Amerykanie, Duńczycy, Szwedzi. Z temi więc dwór Londyński traktować będzie, ażeby Hiszpanom i Portugalczykom nie dostarczali niewolnika. Cóż ztąd wyniknie? Wyliczone narody oboiętne zysk wielki stracą; osady Portugalskie i Hiszpańskie nie maiąc rąk do wyrabiania produktów nowego świata, zostaną zpustoszone, ieżeli te dwa narody same nie zaczną kupować Murzynów, lub innego nie odkryią źródła.

w WILNIE w DRUKARNI XX. PIAROW ROKU 1806 DNIA 10 LIPCA SRODA